

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Менеджмент організацій»</i>
Факультет	<i>Економічний</i>
Кафедра	<i>цивільно-правових дисциплін</i>
Семестр	<i>5</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладачі	<i>к.ю.н., доц.. Дума В.В.</i>
Контактна інформація	<i>megu-duma@ukr.net</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Процес навчання бакалаврів з менеджменту повинен включати формування знань та навичок у сфері управління людьми та організаціями, а також вмінь щодо своєчасного прийняття раціональних управлінських рішень з метою ведення ефективного господарювання і запобігання складних ситуацій при здійсненні виробничо-господарської діяльності. Мета вивчення дисципліни "Господарське право" — опанувати систему правових знань з господарського права, спираючись на одержані знань з правознавства, основ цивільного права та інших галузевих і міжгалузевих правових дисциплін.</p> <p>Студенти мають засвоїти основні принципи й інститути господарського права, особливості правового регулювання відносин, що складаються між уповноваженою і зобов'язальною особами, а також набуті навичок роботи з нормативними документами, навчитися розв'язувати конкретні правові ситуації, що виникають у господарській діяльності.</p>
Мета та цілі	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Господарське право» є формування знань про правове регулювання господарських правовідносин та основних умінь по застосуванню законодавства у сфері господарського права. А також засвоєння студентами основних правових понять, категорій, міжнародно-правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне законодавство у господарському праві, зокрема, досконале знання нормативних та теоретичних положень, які стосуються підстав виникнення, зміни чи припинення господарських зобов'язань, їх окремих видів, в тому числі господарських договірних зобов'язань; вчення про суб'єктів господарського права, поняття та склад господарських правовідносин; вироблення навичок та вмінь комплексного аналізу та тлумачення правових норм; знання правничої термінології та здатність до використання цього правового інструментарію на практиці.</p>

<p>Результати навчання</p>	<p>Знання теоретичних аспектів предмету «Господарське право»; основні положення господарського зобов'язального права; особливості окремих видів господарських договірних зобов'язань; основні положення господарського права; знання системи господарського права та законодавства України у сфері господарського права; практику застосування чинного законодавства; практику тлумачення законодавства у сфері господарських правовідносин; здатність до тлумачення і узагальнення правової інформації; навички застосування теоретичних знань у практичній діяльності; високий рівень дотримання законодавства у діяльності учасників господарських правовідносин; вживання необхідних заходів до відновлення порушених прав суб'єктів господарського права; систематичне підвищення кваліфікації, вивчення законодавства і практики його застосування; ухвалення рішень і вчинення юридичних вчинків у повній відповідності до законодавства; юридично правильну кваліфікацію фактів і обставин, розробку документів, що мають юридичний зміст; здійснення правової експертизи документів; надання кваліфікованих юридичних консультацій. До практичних вмінь та навичок входять: здатність до тлумачення і узагальнення правової інформації; навички застосування теоретичних знань у практичній діяльності; застосування норм господарського права у практичній діяльності; розвиток високого рівня культури правового мислення; здатність до сприйняття, узагальнення і аналізу правової інформації. Результати навчання дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України. Результатом навчання є практичні вміння та навички: здатність до тлумачення і узагальнення правової інформації; навички застосування теоретичних знань у практичній діяльності; застосування норм господарського права у практичній діяльності; розвиток високого рівня культури правового мислення.</p>
<p>Soft skills</p>	<p>Навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Зміст предмета господарського права», «Види договірних зобов'язань», «Особливості укладання договорів».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>1. Господарське право та господарські правовідносини</p>	<p>Предмет і метод господарського права, його основні категорії і інститути. Зміст предмета господарського права. Функції господарського права. Основні принципи господарювання. Обмеження впливу державних органів на здійснення підприємницької діяльності. Співвідношення понять комерційного, господарського, підприємницького права.</p> <p>Поняття та основні ознаки нормативного акта господарського законодавства. Джерела господарського права. Форма господарського законодавства. Структура системи господарського законодавства. Господарський кодекс України. Структурні підрозділи (інститути) системи господарського законодавства. Закони, що визначають правове становище окремих видів підприємств усіх галузей економіки.</p> <p>Передумови функціонування господарських правовідносин. Суб'єкти господарських відносин. Організаційні та майнові елементи господарських правовідносин. Класифікація господарських правовідносин.</p>	<p>Тести, питання</p>

2. Поняття підприємницької діяльності	Визначення поняття підприємництва. Право на підприємницьку діяльність. Наукове визначення поняття "підприємництво". Поняття "бізнес". Ознаки підприємництва. Ініціативність і самостійність підприємницької діяльності. Свобода підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Принципи підприємницької діяльності.	Тести
3. Суб'єкти господарського права	Поняття суб'єктів господарського права. Організації як суб'єкти господарського права. Ознаки правосуб'єктності, закріплені господарським законодавством. Класифікація суб'єктів господарського права за видами. Уповноважені державці органи спеціальної компетенції. Держава як суб'єкт господарювання. Юридичні особи: поняття, ознаки та види. Поняття підприємця - фізичної особи. Підприємницька діяльність без створення юридичної особи. Правове становити підприємців. Класифікація загальних прав суб'єктів господарського права. Засновницькі права. Права в галузі управління. Майнові права. Спеціальні права суб'єктів господарського права. Обов'язки підприємств. Порядок створення суб'єктів господарювання. Реєстрація суб'єктів господарювання. Припинення діяльності суб'єктів господарювання.	Тести
4. Державне регулювання підприємницької діяльності	Держава і підприємництво. Органи, які уповноважені здійснювати публічне регулювання підприємницької діяльності та їх класифікація. Принципи державного регулювання підприємництва. Встановлення державою монополії на визначені види підприємницької діяльності. Державні програми і концепції регулювання економіки. Стимулювання розвитку підприємництва. Державна підтримка та стимулювання розвитку підприємництва.	Практичні завдання
5. Організаційно-правові форми суб'єктів господарської діяльності	Поняття організаційно-правової форми суб'єкта підприємницької діяльності. Господарські товариства. Права та обов'язки засновників (учасників) господарських товариств. Акціонерне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство. Правовий статус об'єднань суб'єктів підприємництва. Інші організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва. Створення та діяльність дочірніх підприємств, представництв та філій. Поняття, характерні ознаки та види підприємств згідно із законодавством України. Філіали та представництва підприємств. Особливості правового становища державних і казенних підприємств. Об'єднання підприємств, їх правовий статус. Поняття, види (добровільні та державні), організаційно-правові форми (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни).	Тести
6. Ліцензування і патентування підприємницької діяльності.	Поняття і види ліцензії. Процедура ліцензування. Поняття і значення патенту в підприємстві. Порядок одержання патенту.	Практичні завдання
7. Правове регулювання цін та ціноутворення.	Політика ціноутворення в умовах ринкової економіки. Поняття та функції ціни. Види цін та порядок їх встановлення. Правові засоби контролю за цінами. Індикативні ціни. Відповідальність за порушення порядку встановлення цін. Відповідальність у сфері ціноутворення. Органи, які контролюють контроль з додержанням цін.	Тести
8. Договори у сфері господарювання	Доктринальна класифікація господарських договорів. Нормативна класифікація господарських договорів. Класифікація господарських договорів за критеріями. Види господарських договорів. Класифікація господарських договорів за способом виникнення. Формальні та реальні договори. Консенсуальні договори. Договори за способом оферти і визначення змісту. Класифікація договорів за регулятивними функціями. Нормативна класифікація господарських договорів. Поняття функції господарського	Тести

	<p>договору. Загальні та специфічні функції господарського договору. Форми господарського договору. Загальний порядок укладання господарських договорів, їх зміни та розірвання. Способи укладання господарського договору. Особливість господарських договорів. Досудове врегулювання розбіжностей, то виникають між суб'єктами господарювання. Специфіка укладання господарських договорів окремих видів.</p>	
<p>9. Відповідальність у Господарському праві</p>	<p>Поняття відповідальності у господарському праві. Поняття та види господарських порушень. Ознаки та зміст господарсько-правової відповідальності. Поняття господарсько-правової санкції. Визначення функції господарсько-правової відповідальності. Види функцій. Зміст стимулюючої функції. Штрафна функція: поняття і зміст. Функція попередження правопорушень. Інформаційна (сигналізаційна) функція: мста і зміст. Види господарсько-правової відповідальності. Майнові санкції. Штрафні санкції: їх функції та зміст. Види штрафних економічних санкцій. Неустойка як різновид штрафної економічної санкції. Пеня як штрафна економічна санкція. Оперативно-господарські санкції: поняття та види. Конфіскація: поняття і юридичні підстави застосування. Господарсько-адміністративний штраф: поняття та випадки застосування. Планово-госпрозрахункові санкції як заходи економічного впливу. Господарсько-організаційні санкції як заходи організаційного впливу (обмеження) па суб'єкта господарювання. Нормативні підстави відповідальності. Господарська правосуб'єктність правопорушника і потерпілого. Юридико-фактична підстава відповідальності: поняття й складові елементи. Поняття вини у господарській та юрисдикційній практиці.</p>	<p>Тести</p>
<p>10. Правове регулювання аудиторської діяльності</p>	<p>Поняття аудиторської діяльності. Зміст аудиторської діяльності. Поняття перевірки та ревізії Аудит і аудитор. Законодавство про аудит. Організаційне забезпечення аудиту. Методичне забезпечення аудиту. Форми та зміст аудиторських послуг. Аудиторська перевірка. Бухгалтерська звітність. Види аудиту. Суб'єкти аудиторської діяльності. Правове становище аудитора. Аудиторська фірма. Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності. Правові засади сертифікації аудиторів. Аудиторська палата України. Сертифікат Аудитора. Правове регулювання ліцензування аудиторської діяльності. Правовий статус спілки аудиторів України.</p>	<p>Тести, питання</p>
<p>11. Правове регулювання біржової діяльності в Україні</p>	<p>Поняття та класифікація бірж. Фондова біржа. Товарна біржа. Валютна біржа. Біржа праці. Правовий статус біржі. Види біржових угод. Особливості укладення угод на біржі. Правила біржової торгівлі.</p>	<p>Реферат</p>
<p>12. Правове регулювання банкрутства</p>	<p>Поняття та суб'єкти банкрутства. Нормативне регулювання банкрутства. Поняття неплатоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності. Особливості Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом". Юридичні та фізичні особи як суб'єкти банкрутства. Боржник: його права, характеристика. Правове становище банкрута. Кредитори у відносинах банкрутства. Підстави для застосування банкрутства. Економічний фактор як підстава застосування банкрутства. Склад грошових зобов'язань. Підстави для порушення справи про банкрутство. Обставини, за яких боржник зобов'язаний звернутися до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство. Провадження у справах про банкрутство. Господарський суд — орган правосуддя у господарських відносинах. Підвідомчість справ господарським судам. Стадії провадження у справах про банкрутство. Процесуальний порядок провадження на окремих стадіях у справах про банкрутство. Компетенція зборів кредиторів.</p>	<p>Тести</p>

	Правові наслідки винесення ухвали про санацію. Правовий статус керуючого санацією. Зміст плану санації. Ухвала і випадки відхилення плану санації. Умови, за яких господарський суд припиняє провадження у справі про банкрутство. Ліквідаційна процедура. Підстави для прийняття постанови про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури. Строки ліквідаційної процедури. Наслідки визнання боржника банкрутом. Повноваження ліквідатора. Склад ліквідаційної комісії. Інвентаризація й оцінка майна банкрута. Черговість задоволення вимог кредиторів. Правові наслідки розрахунків з кредиторами. Мирова угода. Поняття мирової угоди. Укладання мирової угоди. Наслідки затвердження мирової угоди. Підстави питання мирової угода недійсного. Наслідки визнання мирової угоди недійсною. Підстави для розірвання мирової угоди.	
13. Правове регулювання відносин власності в економіці України	Поняття та форми власності в економіці України. Право власності. Право державної власності Право колективної власності Право приватної власності Правовий режим майна державних підприємств. Особливості правового режиму майна державних бюджетних установ.	Практичні завдання
14. Правові засади захисту економічної конкуренції в Україні	Законодавство про захист економічної конкуренції. Види порушень законодавства про економічну конкуренцію. Закон України "Про захист економічної конкуренції". Антиконтурентні узгоджені дії. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Поняття недобросовісної конкуренції Правове становище Антимонопольного комітету. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.	Тести
15. Правове регулювання оренди державного та комунального майна	Поняття договору оренди. Об'єкти оренди. Загальне поняття оренди. Закон України "Про оренду державного та комунального майна". Сторони в договорі оренди. Орендодавці в договорі оренди. Орендарі в договорі оренди. Порядок укладення та умови договору оренди. Припинення договору оренди.	Практичні завдання
16. Правові засади приватизації	Поняття та головні цілі приватизації. Законодавство про приватизацію. Закон України "Про приватизацію державного майна". Закону України "Про приватизацію майна державних підприємств". Закон України "Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)". Об'єкти приватизації. Суб'єкти приватизації.	Тести
17. Правове регулювання діяльності транспорту	Види транспорту в Україні. Єдина транспортна система України. Законодавство про транспорт. Правове становище транспортних організацій. Міністерство транспорту України. Транспортні господарські договори. Перевезення вантажів залізничним транспортом. Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом загального користування. Умови морського перевезення вантажів. Договір фрахтування судна.	Тести
18. Правове регулювання банківської діяльності	Поняття, види та правове становище банків. Банківські операції та їх види. Банківська система України. Правовий статус Національного банку України. Банки в Україні. Комерційні банки. Операції які здійснюють комерційні банки. Поняття та види кредиту. Кредитний договір. Порядок відкриття рахунків у банках. Порядок та форми розрахунків у господарському обороті.	Тести
19. Правове регулювання страхової діяльності.	Поняття страхової діяльності. Законодавство про страхову діяльність. Страхування. Правове становище учасників страхової діяльності. Представництво страховика. Агентська страхова діяльність. Державний нагляд за страховою діяльністю.	5практичні завдання

20. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	Зовнішньоекономічна діяльність та її регулювання. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Коло суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Встановлення режиму здійснення валютних операцій на території України, як одна з форм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правовий режим іноземних інвестицій. Особливості режиму іноземних інвестицій на території України.	Есе
--	--	-----

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. №30. С. - 48
2. Концепція переходу Української РСР до ринкової економіки // Відомості Верховної Ради України - 1990. - №48. С.- 632.
3. Цивільний Кодекс України 16.01. 2003 року // Відомості Верховної Ради України від 18.12. 2016 року.
4. Господарський кодекс України від 16.01. 2003 року. // Відомості Верховної Ради України
5. Цивільно Процесуальний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 18.03.2004 року, редакція від 01. 04. 2016 року
6. Земельний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України від 25.10. 2001 р. № 132//94-ВР// Відом. Верховної Ради України. – 2002. - №3-4.
7. Митний кодекс України від 13. 03. 2012 р. [Електронний ресурс.] Режим доступу: <http://zakon3/rada.gov.ua/ms/>
8. Закон УРСР «Про економічну самостійність України від 3 серпня 1990 року // Відомості Верховної. – 1990.
9. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 // Відомості Верховної Ради. – 1996 . – №18. – С. -78. (Із змінами та доповненнями)
10. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради. – 1991. – М. 49. – С. – 682. (Із змінами та доповненнями).
11. Закон України «Про селянське(фермерське) господарство» від 20 грудня 1991року М 2009-ХН, Відомості Верховної Ради . – 1992. №14 – С. – 186 (Із змінами та доповненнями).
12. Закон СРСР « Про кооперацію в СРСР» // Відомості Верховної Ради СРСР. – 1998 р. - № 22. – С. – 355.
13. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» // Голос України від 13. 08. 1997 року.
14. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 16 квітня 1991 року // Голос України від 25.04.1996 р.
15. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 року // Відомості Верховної ради. – 1991. – С. – 377. (Із змінами і доповненнями).
16. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23 грудня 1998 року // Урядовий кур'єр, 21 січня 1999 року. - №11-12
17. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22 грудня 1998 року // Урядовий кур'єр, 18 лютого 1999 року. - №31-32.
18. Закон України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» від 22 грудня 1998 року// Урядовий кур'єр, 25 лютого 1999 року. №36 – 37
19. Закон України «Про промислово- фінансові групи в Україні» від 21 листопада 1995 року // Голос України, 21 травня 1996 року.
20. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18 червня 1991 року // Відомості Верховної Ради. – 1991. - №38. – С. – 508. (Із змінами і доповненнями).
21. Закон України «Про Підприємництво і менеджмент : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін та ін. Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Растр-7, 2017. 194 с.
22. Закон України «Про приватизацію державного майна» від 19 лютого 1997 року // Голос України, 20. 03. 1997р. – №49. (Із змінами і доповненнями).
23. Указ президента «Про усунення обмежень, що стримують розвиток підприємницької діяльності» від 3 лютого 1998 року // Урядовий кур'єр, 07. 02. 1993 р. - № 25-26.
24. Указ президента «Про холдингові компанії, що створюються в прочесі корпоратизації та приватизації» від 11 травня 1994 року // Урядовий кур'єр.19.05.1994 р. (Із змінами і доповненнями, внесеними Указом Президента
25. Указ президента «Про заходи щодо підвищення ефективності контрольної-ревізійної роботи» від 27 серпня 2000 року // Урядовий кур'єр 20.09.2000 р.
26. Указ Президента України «Про сприяння підготовці управлінських кадрів для сфери підприємництва» від 3 липня 2000 року// Урядовий кур'єр 25. 07. 2000 р.
27. Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності» від 15 липня 2000 року // Урядовий кур'єр 25. 07. 2000 р.
28. Декрет Кабінету Міністрів України «Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств» від 31 грудня 1992 року // Відомості Верховної Ради. – 1993. – №11. –С. – 94.
29. Декрет Кабінету Міністрів України « Про порядок використання прибутку державних підприємств, установ і організацій» від 10 травня 1993 року // Відомості Верховної Ради. – 1993. – №27 – С. – 290.
30. Декрет Кабінету Міністрів України « Про управління майном, що є у загальнодержавній власності» від 15 грудня 1992 року //Відомості Верховної Ради – 1993. - №7. – С. – 52.
31. Декрет Кабінету Міністрів України « Про податок на промисел» від 17 березня 1993 року // Відомості Верховної Ради. – 1993. - №19. – С. 208.
32. Декрет Кабінету Міністрів України « Про довірчі товариства» від 17 березня 1993 року // Відомості Верховної

- Ради. – 1993. - №19. – С. - 207. (Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 14 березня 1995 року №90/95-ВР, Відомості Верховної Ради. – 1995. –И 4.- С. – 93.
33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності» від 25 травня 1998 р. №740 // Урядовий кур'єр, 02.06.1998р.
34. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку органів ліцензування» від 14 листопада 2000 р. № 1698 // Урядовий крер 07.12.2000 р.
35. Атаманова Ю.Є. Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави: Монографія. Харків, Видавництво «ФІНН», 2008. – С. – 424.
36. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. – К.: Юстиніан, 2008 – С. – 872.
37. Боднар Т.В. Договірні зобов'язання у цивільному праві(загальні положення): навч. посібник. – К.: Юстиніан, 2007 – С. – 280.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-10)	30
Змістовий модуль 2 (теми 11-20)	30
Підсумковий контроль (теми 1-20)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни